

Z a p i s n i k

sestavljeno dne 6. oktobra 1951 v pisarni Tovarne
glinice in aluminija v Strnišču.

Predmet: Anketa o glavnih smernicah in temeljnih postavkah za izdelavo generalnega urbanističnega plana za novo naselje v Strnišču.

Navzoči: Za svet za gradbene in komunalne zadeve :

ing. Fernivec Josip, gradbeni svetnik

za Okrajni ljudski odbor Ptuj :

Vlasec Alojz, šef uprave za gradnjo OLS Ptuj

Radolf Ivan, poverjenik komunalnih zadev OLS Ptuj
in predsednik okrajnega urbanističnega sveta Ptuj

Čuček Franjo, predsednik stanovanjske zadruga
"Gradidom" Ptuj

za krajevni ljudski odbor Strnišče:

Hojnik Franc član IO Strnišče

za projektanta, ing. arh. Ravnikar Edvarda prof. arhitek.
fakultete Tehniške visoke šole v Ljubljani :

ing. arh. Kocman Branko asistent in
Kristl Stanko abs. arh.

za "Gradiš" Strnišče :

ing. Maister Borut

za tovarno glinice in aluminija v Strnišču :

Solar Bogomir direktor

Berlič Marjan, predsednik Delavskega sveta

Kokol Anton, predsednik Upravnega odbora

ing. Tonejc Stane, zastopnik glavnega inženerja
Gregorič Milan, šef gradbenega oddelka.

Udeleženci ankete so se sestali na povabilo neposrednega investitorja, dne 5. oktobra ob 11. uri in jo minut v Tovarni glinice in aluminija v Strnišču.

Po obrazložitvi namena ankete in dosedanjega poteka dela na regulacijskem in kazidalnem načrtu za naselje v Strnišču in po ogledu terena ter stanja dosedanje zazidave tega naselja se je ugotovilo naslednje:

Za naselje Strnišče obstoja vodilni kazidalni načrt, ki ga je izdelal ing. arh. Fürst Danilo in je odobren od Ministrstva za gradnjo z odločbo z dne 13.6.1947 št.-3 proj. 258/47.

Po tem načrtu je izgrajenih 12 stanovanjskih blokov, 3 samski bloki in Delavske maluhbenske restavracija. Stanovanjski bloki imajo skupno 219 stanovanj za normalno 879 prebivalcev odt.

pri maksimalni zasedbi za 333 prebivalcev. Sami bloki pa imajo 168 sob za 363 prebivalcev odt. pri maksimalni zasedbi 415 prebivalcev. Z zgornjo zasedbo je predvidenih 263 delavcev z družinami odt. podnajemniki ter za 363 samcev odt. za 415 samcev pri maksimalni zasedbi skupaj torej za 631 uslužbencev. Tovarne glinice in aluminija odt. pri maksimalni zasedbi za 678 uslužbencev.

Stroški za nastanitev so sledeči:

1) za 1 stanovanje povprečno	:	105 m ²	Din 688.000
2) za 1 delavca odt. naseljenca	:	87.3*	" 575.000
3) za 1 prebivalca naselja	:	26.1*	" 172.000
pri maksimalni zasedbi	:	23.1*	" 152.000
4) za 1 m ² talne površine stanovanja	:		" 6.550

Celotna kapaciteta navedenega zazidalnega načrta bi znašala v 41 blokih in 60 družinskih hišah ter drugih zgradbah normalno 3.962 prebivalcev odt. maksimalno 4.426 ljudi.

Poznejši študij stanovanjskih potreb tovarne glinice in aluminija je pokazal, da bi prvotni vodilni načrt zazidave ne zadoščal več realnim perspektivnim potrebam tovarne, kar je treba računati s kapaciteto naselja na 12.000 prebivalcev na razvojno razdobje prihodnjih 10 let ob upoštevanju potreb tovarne same in s tem združenimi komunalnimi potrebami.

Navedena kapaciteta bazira na predpostavki, predvidljive zaposlitve v tovarni, ki je preračunana za to obdobje pri polni kapaciteti tovarne same za obrat na 2916 ali okroglo 2500 delavcev in obratnih uslužbencev. (40% od vseh zaposlenih). K temu številu je treba prišteti še ustrezno administrativno osebje tovarne in osebje komunalnih, uslužnostnih in ostalih obratov, ki so s naseljem povezani in ki se ocenjujejo na osnovi izkušenj in tedajevne svetovne literature na 3500 zaposlenih (50% od vseh zaposlenih). Obe številki skupno t.j. dajeta 50% vsega prebivalstva. Iz tega sledi, da je računati z 12.000 prebivalci v naselju. Pri tem je upoštevano, da se bo gotov odstotek delavst. tovarne naselil ali je že naseljen izven predvidenega novega nasel v bližini in daljni okolici, kar bi povzročilo znižanje gornje številke. Na drugi strani pa je v isti meri računati s tem, da bo rast novega naselja pritegnila tudi nove prebivalce, ki ne bodo niti direktno vezani na tovarno. Pri izračunu navedene števi je bila upoštevana tudi ta predpostavka, da se bo valed zvišanja bodočega standarda zvišalo tudi število prebivalcev naselja.

Glede na navedena dejstva, glede skupnega števila prebivalstva je tovarna že pokrähala izdelavo novega regulacijskega načrta.

V ta namen je bilo napravljjenih že 5 regulacijskih skic ki so bile predmet in podlaga te ankete. Prva skica je iz leta

1949 izvršena po ing. arh. Borut Benilu, ostale 4 skice pa po prof. arh. Ravnika Edvarda v letu 1950.

Izmed teh skic se je vzela kot podlaga za diskusije in za bližje navedene smernice in temeljne postavke regulacijskega načrta, tretja skica, za katero je bila izvršena tudi maketa in čije fotografije so bile priložene anketi v vpogled, ter predlog projektanta glede načel smernic za določanje temeljnih postavk regulacijskega načrta.

Po temeljiti proučitvi prave navedenih regulacijskih skic, terenskih prilik in drugih okolnosti je bilo na splošno ugotovljeno, da je glede na perspektivni razvoj tovarne glinice in aluminija in njenega naselja računati z nadaljnjim urbanističnim razširjanjem že obstoječega naselja Strnšče. Zato govore predvsem interesi tovarne glede na ožjo povezavo delavstva s tovarno, gradbeno ekonomski interesi glede na že zgrajeno kanalizacijsko, vodovodno in cestno omrežje, čijih kapaciteta ni izčrpana niti 25%. Na drugi strani ni mogoče ugotoviti nikakih stvarnih in tudi ne gospodarskih razlogov zato, da bi se začetno naselje ne izgrajevalo naprej. Pri tem pa se hkrati tudi ugotavlja, da se mora iz obščih, urbanističnih, estetskih, funkcionalnih in gospodarskih razlogov smatrati, kot nejo zazidave na zahodni strani naselja črte, po kateri poteka obrobna komunikacija ob stanovanjskem delu naselja, kakor jo prikazuje prej omenjena maketa regulacije.

Izven te črte predvidene športne in druge naprave s to omejitvijo niso prizadete. Razvoj in izgradnja naselja, pa naj se usmeri proti vzhodu v smeri proti Ptujju, s katerim je možna postopna urbanistična vezava, za katero pa je treba predvideti ustrezno urbanistične osnove.

V ostalem in glede na navedene načelne smernice projektanta, pa je maketa sporazumno in soglasno ugotovila temeljne postavke, ki naj služijo projektantu kot obvezne osnove za nadaljnje delo na generalnem urbanističnem planu za novo naselje in sicer:

- a/ Najmanjše stanovanjske enote je dimenzionirana tako, da so osnovne življenske funkcije tako prilagojene normalnemu človekovemu dosegu. Vsakdanja preskrba in osnovne obrtniške usluge se opravljajo v enoti sami. Vse razdalje so prilagojene na uairjeno složnost in na razdalje za pešca. To zagotavlja pravo mesto med željeno intimitetjo in neugodno osamelostjo. Manjše stanovanjske enote se postopoma vežejo v večje in se temu primerne širi organizacija oskrbe, šole, servisov, prometa i. t. d.

S k l e p:

Navedena načela se v celoti osveje s tem, da bo v projektu predvidena možnost etapne izgradnje naselja po njegovi organski rasti.

- b) "Vsa stanovanja naj bodo s stanovanjskimi prostori obrnjena na jug, a s stranskimi na sever. Zato naj bodo stanovanjski objekti v glavnem orientirani na jug z maksimalnim odklonom na V ali na Z za 30° . V tem okviru je možno doseči vso zaželeno raznolikost v plastičnem oblikovanju.

Sklep:

Načela se osvoje s pripombo, da naj projektant upošteva načelo maksimalnega osvetljenja stanovanjskih prostorov in krajevne prilike pri čemer pa je treba s tem, da bodo konkretni projekti stanovanjskih zgradb upoštevali ista načela.

- c) Sistem cest je neodvisen od tradicionalne predstave ortogonalne cestne mreže z običajnimi profili. S tem je dosežena večja ekonomija / namesto 40% samo 17% celotne površine naselja/, večja prožnost in popolna neodvisnost peš poti od vozne ceste /varnost, bližine, zanimivost peš poti/.
S tem seveda ni prejudiciran enosmerni ali kak drug sistem.

Sklep:

Sistem cest naj bo dvosmeren, vendar neodvisen od tradicionalne predstave ortogonalne cestne mreže, peš poti ločene od prometnih cest. Kolesarske poti naj bodo deloma vključene v vozne ceste, deloma pa kod samostojne bližnjive izpeljane kot arterije k gravitacijski kili. Predvidi naj se tudi podvoz za pešce ob sedanjem podvozu za vozni promet.

- d) Center za predvideno naselje, 10.000 ljudi bi bilo prilično težko izvršiti tako, da bi moglo nastati pravo mestno ozračje. Zato je premalo prometa, trgovine, kulturnih in družabnih prireditvev. Do neke mere pa je vendar možno to nadomestiti z bogatejšo parkovno ureditvijo, kot jo poznamo n.pr. v Rogoški slatini, kjer razmeroma skromen potencial izravna v dobro estetska ureditev. Zato naj se ob magistrali rezervirajo in čim prej prične urejevati nasadi dreves, ki rabiyo daljši čas.

Sklep:

Načelno naj bo stanovanjski del mesta v gozdu, s tem da se v celoti ohranijo dosedanje pogozdene površine, ter še event. dopolnijo. Poslovni, reprezentančni in kulturni center pa naj se uredi po arhitektonskih principih z ustreznimi nasadi, k i se lahko uredijo tudi ne čistinski.

- e) Omogoči naj se diferenciacija prebivalstva od pravega meščanskega naseljenstva do polikmeta in za vse možnosti uredi stvarne pogoje v zoniranju in dispeziaciji.

f/ Prouči naj se možnost sožitja s Ptujem in prav tako možnost razporeditve predelevanja aluminija ob progi Strnišča - Ptuj v smislu variantnega predloga.

S k l e p:

Regulacijski načrt za naselje naj zajema tudi predele med naseljem in Ptujem, tako da smoterno razdeli ploskve po urbanističnih načelih (zoningih) hkrati pa v glavnih potezah tudi vprašanje nove prometne povezave z naseljem in Ptujem. Pri tem naj se upoštevajo tudi predeli za stanovanja delavcev, ki želijo večje obdelovalno površino, za katere pa v okoliščinah naselja ne bi bilo prostora. Dalje naj se v tem delu računa tudi z možnostjo razvoja nove lokalne industrije zlasti kot zunanji kombinat tovarne. Glede na to potrebo mora projektant regulacijskega načrta za novo naselje pravočasno uskladiti svoje delo z delom projektanta regulacijskega načrta za Ptuj, katerega pa bo v tem pogledu opozoril MLO Ptuj po lastni inicijativi.

g/ Športne naprave, bolnica, pokopališče, kopalnišče, delavnice, garage naj se obravnavajo samo v toliko, kolikor je potrebno za nadaljnje študije naselja.

S k l e p:

Športne naprave in igrišča ostanejo na sedanjem mestu, ker so deloma že sgrajena ter so tudi v skladu z regulacijskim načrtom. Večja bolnica ni potrebna, ker se računa s tem, da bo tudi za potrebe tega naselja zadostovala obstoječa bolnica v Ptuju. Za lokalne potrebe naj se predvidijo ustrezne ambulante z izolirnicami.

✗ Pokopališče naj se predvidi južno od železnice in vzhodno od bivšega vojaškega pokopališča.

Večje delavnice, evant. toplotna, centralna pekarija in klavnica naj se predvidijo na terenu ob železnici vzhodno od sedanjega koledvora, glede na funkcije čim bližje k naselju ob povezavi z bližnjo kanalizacijo na drugi strani proge.

h/ Vetrovi, kanalizacija, vodovod, električne in toplovodne instalacije naj se dajo pravočasno v strekovno obravnavo, da bi mogli rezultati služiti nadaljnjemu delu.

S k l e p:

Tovarna naj oskrbi meteorološke podatke za naselje ter načrte obstoječe kanalizacije in vodovoda ter cest in stanje pogozitve in event. posebnih terenskih konfiguracij vsega tangiranega ozemlja ter te podatke izroči obema zainteresiranim projektantom, v kolikor to potrebujeta.

i/ Določiti smernice za kontroliran razvoj pri vseh elementih naselja z enodružinskimi hišicami vred.

S k l e p i:

Z pravilnikom za izvajanje regulacijskega načrta kot sestavnim delom urbanističnega elaborata in temu pripadajoče odobrilne odločbe, bodo urejeni vsi odnosi med investitorji in gradbenim občestvom v cilju pravilne in smotrne postopne izgradnje naselja.

R a z n o s i:

Za pravilno in prometno racionalno povezavo novega naselja s Ptujem in Mariborom, naj se predvidijo v urbanističnem planu naselja in njegove okolice sledeče glavne komunikacije in sicer:

- 1) nova povezava med naseljem in Ptujem približno po sredini bodočega razvojnega pasu med železnico in obstoječo tranzitno ceste Fragersko - Ptuj.
- 2) zunanja povezava industrijskega predela ob železnici naselja s Ptujem.
- 3) podaljšek obstoječe nove magistrale naselja proti severu v dolžini cca 3.8 km od tranzitne ceste Fragersko - Ptuj do državne ceste Maribor - Ptuj s stikom pri Zlatolišju.

Anketa predlaga, da naj se zgornje ugotovitve in smernice skupno z pripadajočim načrtnim materialom predložijo Sveta za gradbene in komunalne zadeve v soglasju in potrditev.

Anketa končno ugotavlja, da so bili sklepi in ugotovitve napravljene soglasno po predhodnih podrobnih proučitvah vseh okoliščin, ki so odločilne za konkretne prilike.

Anketa je bila zaključena dne 6. oktobra 1951 ob 12.30 uri.

Zaključeno in podpisano:

Za Svet za gradbene in komunalne zadeve :	ing. J. Četnivec	l. r.
Za OLO Ptuj :	Lojze Vimer	l. r.
Za KLO Ptuj :	Rudolf Ivan	l. r.
Za KLO Stanišče :	Hojnik Franc	l. r.
Za projektanta :	ing. Branko Kocmut	l. r.
	Kristl Stanke	l. r.
Za "Gradis" :	ing. Maister Borut	l. r.
Za tovarno:		
Direktor :	Bolar Bogomir	l. r.
Predsednik Belavskega sveta :	Beriš Marjan	l. r.
Predsednik Upravnega odbora :	Kokol Anton	l. r.
Zastopnik glavnega inžinerja :	ing. Stane Tonejc	l. r.
Šef gradbenega oddelka :	Gregoriš Milan	l. r.

Prepis ~~točen~~ po originalu:

/Milena Knafelc/